

APRIL 2023

CASUS 1: 'BEDRIJF A'

Hongerige, dorstige, zieke en gewonde dieren,
meer dan 10 jaar lang

Dier&Recht
advocaat van de dieren

COLOFON

CASUS 1: 'BEDRIJF A'

Hongerige, dorstige, zieke en gewonde dieren, meer dan 10 jaar lang

© *Stichting Dier&Recht*

Amsterdam, april 2023

Contact

info@dierenrecht.nl

www.dierenrecht.nl

Casus 1: 'Bedrijf A'. Hongerige, dorstige, zieke en gewonde dieren, meer dan 10 jaar lang

Uit door Dier&Recht via de Wet open overheid (WOO) opgevraagde documenten¹ blijkt dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) al meer dan tien jaar ernstige dierenmishandeling en dierverwaarlozing op 'Bedrijf A' gedooft. Uit de inspectiehistorie (figuur 1) blijkt dat de NVWA het bedrijf al sinds 2012 vrijwel elk jaar inspecteert en daarbij steevast zeer ernstige wetsovertredingen constateert, waaronder zieke en gewonde dieren, het niet tijdig raadplegen van een dierenarts, niet naleven van het plan van de dierenarts, kreupele dieren, magere dieren, geen voer en/of water, ongeschikt voer en/of water, geen hygiënische huisvesting, scherpe en uitstekende delen in de huisvesting. Het zijn jaar na jaar vrijwel dezelfde overtredingen.

Tijdens een inspectie op 24 maart 2021 – de meest recente inspectie uit de opgevraagde documenten – komen de inspecteurs wéér zeer ernstige overtredingen tegen, waaronder ernstig verwaarloosde dieren en dieren die benodigde zorg zijn onthouden. In overleg met team Bestuurlijke maatregelen (TBM) haalt de NVWA de dieren wéér niet weg – tegen het advies van de toezichthoudende NVWA-dierenarts in.

Waarom zijn deze dieren niet al veel eerder in bescherming genomen? Waarom gedooft de Nederlandse overheid ernstige dierverwaarlozing? En wie is voor dat beleid verantwoordelijk?

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/04/29/deel-1-bijlagen-besluit-op-wob-verzoek-aandachtsbedrijven-van-landbouwhuisdieren>;
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/04/29/deel-2-bijlagen-besluit-op-wob-verzoek-aandachtsbedrijven-van-landbouwhuisdieren>

Inspectiehistorie

Inspectiehistorie:

Hieronder volgt een overzicht van de opgemaakte bevindingenbrieven en bestuurlijke toezichtrappen met betrekking tot het betreffende bedrijf sinds 9 maart 2012:

- 09-03-2012: Mondellinge waarschuwing.
- 23-03-2012: Bevindingenbrief nr. 67971: Klauwverzorging rundvee.
- 02-05-2012: Toezichtrapport nr. 68575: Klauwverzorging rundvee.
- 04-07-2012: Toezichtrapport nr. 69700: Klauwverzorging rundvee en 5 kalveren zonder water.
- 25-02-2013: Toezichtrapport nr. 72296: Klauwverzorging rundvee, rund met neusring, vieze roosters en ligboxen, beschimmeld voer op voergang, kapotte ligboxen, geen schone en droge ligplaats voor 7 varkens, 12 jongvee, 3 kalveren en het melkvee, geen afleidingsmateriaal voor 7 varkens, geen water voor schapen, 70 schapen niet afgemeld.
- 10-04-2014: Toezichtrapport nr. 79148: Kreupele stier, mest op voergang en beschimmeld voer, scherpe uitstekende delen, geen schone en droge ligplaats voor 10 jongvee en 2 kalveren.
- 17-06-2016: Rapport van bevindingen nr. 94058. Kreupele dieren, hygiëne huisvesting, ongeschikt/geen voer, scherpe en uitstekende delen.
- 23-08-2016: Rapport van bevindingen nr. 95483. Ongeschikt voer en water, scherpe en uitstekende delen.
- 23-05-2017: Rapport van bevindingen nr. 102146. Ongeschikt voer, scherpe en uitstekende delen, niet naleven plan dierenarts.
- 01-08-2017: Rapport van bevindingen nr. 103729. Zieke/gewonde dieren, scherpe en uitstekende delen, te lage voerbuisen, hygiëne huisvesting, niet naleven plan dierenarts, geen logboek, kreupele runderen, geen afleidingsmateriaal varkens en geen bescherming tegen slecht weer.
- 12-09-2017: Rapport van bevindingen nr. 104445. Te lage voerbuis en geen geschikt voer.
- 14-11-2017: Rapport van bevindingen nr. 106144. Scherpe en uitstekende delen, magere runderen.
- 26-01-2018: Rapport van bevindingen nr. 107602. Scherpe en uitstekende delen, niet tijdig dierenarts raadplegen, te lage voerbuis, geen hygiënische huisvesting.
- 19-12-2018: Rapport van bevindingen nr. 113799. Kreupele runderen, mest boven roosters ligboxenstal, geen logboek, geen geschikt voer, magere runderen.
- 04-12-2019: Rapport van bevindingen nr. 114498. Kreupele runderen, geen geschikte huisvesting zieke dieren, mest boven roosters ligboxenstal, geen logboek, magere runderen, geen (geschikt) voer, kapotte afrastering.
- 15-04-2019: Rapport van bevindingen nr. 115888. Runderen geen hygiënische huisvesting, geen geschikt voer, kreupele dieren niet behandeld en afgezonderd, geiten lange klauwen.
- 30-07-2019: Rapport van bevindingen nummer 117783. Kreupele runderen, runderen geen hygiënische huisvesting, te lage bovenbuis voerhek, geiten met te lange klauwen.
- 17-02-2020: Rapport van bevindingen nummer 121725. Kreupele runderen, magere runderen zonder voldoende geschikt voedsel, runderen geen hygiënische huisvesting, scherpe delen in ligboxenstal.
- 22-04-2020: Rapport van bevindingen nummer 122906. Kreupele runderen, magere runderen zonder voldoende geschikt voedsel, runderen geen hygiënische huisvesting.

Figuur 1. Inspectiehistorie 'Bedrijf A' vol zeer ernstige overtredingen.

In de documenten valt op dat de situatie bij de inspectie van 22-04-2020 was verbeterd, maar dat de inspecteurs er destijds zelf weinig vertrouwen in hadden (figuur 2): “Gezien de historie van het bedrijf is het echter de vraag of deze verbeteringen in stand blijven.”

Tijdens de uitgevoerde controle op 22-04-2020 werden in het Rapport van bevindingen met nummer 122906 door toezichthouder [REDACTED] de volgende opmerkingen gemaakt:

Tijdens deze inspectie bleek dat aan twee van de drie maatregelen uit de LOB was voldaan (namelijk maatregel 1: voldoende geschikt voer en maatregel 2: schone en droge ligplaatsen en hygiënische huisvesting voor runderen). Er was niet volledig voldaan aan maatregel 3 (verzorging zieke of gewonde runderen), maar vanwege de grote verbetering ten opzichte van vorige inspectie en de relatief kleine afwijking hebben wij in overleg met TBM besloten om de houders zelf een dierenarts in te laten inschakelen en geen bestuursdwang uit te voeren.

Gezien de historie van het bedrijf is het echter de vraag of deze verbeteringen in stand blijven. Dit zal ook uit nieuwe inspecties moeten blijken.

Figuur 2. Opmerking NVWA-inspecteurs.

Rapport van Bevindingen - 2021

Hercontrole

Op 24-3-2021 – pas 11 maanden later – voert de NVWA een hercontrole uit. De veehouder had op dat moment aan in totaal negen maatregelen uit vier verschillende door het team Bestuurlijke maatregelen (TBM) opgestelde besluiten (twee keer ‘last onder dwangsom’, twee keer ‘last onder bestuursdwang’) moeten voldoen (figuur 3).

De verdere aanleiding voor de uitgevoerde hercontrole dierenwelzijn op het bedrijf zijn maatregelen in een viertal Besluiten die werden opgesteld door de afdeling Team Bestuurlijke Maatregelen (TBM) van de NVWA naar aanleiding van eerdere controles op het bedrijf van Maatschap [REDACTED]

Het betrof in dit geval het Besluit (Last onder dwangsom TVVH) met zaaknummer: 201900459.

De (nog geldende) maatregel in het Besluit betreft:

- 4. Zorg ervoor dat een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming wordt geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.**

Het betrof in dit geval het Besluit (Last onder dwangsom) met zaaknummer: 201903169.

De (nog geldende) maatregel in het Besluit betreft:

- 1. Zorg ervoor dat het toegediende voer en drinken alsmede de wijze van toediening het dier geen onnodig lijden of letsel toe brengen.**

Het betrof in dit geval het Besluit (Last onder bestuursdwang TVVH) met zaaknummer: 202001187.

De (nog geldende) maatregel in het Besluit betreft:

- 1. Zorg ervoor dat een dier dat ziek of gewond lijkt onmiddellijk op passende wijze wordt verzorgd (1) en zo nodig wordt afgezonderd in een passend onderkomen dat zo nodig is voorzien van droog strooisel (2). Zorg er tevens voor dat zo spoedig mogelijk een dierenarts wordt geraadpleegd, indien de zorg geen verbetering in de toestand van het dier brengt (3). Dit zijn drie afzonderlijke maatregelen die u in stand moet houden.**

Het betrof in dit geval het Besluit (Last onder bestuursdwang TVVH) met zaaknummer: 202001242.

De maatregelen in het Besluit betreffen:

- 1. U moet ervoor zorgen dat een dier een toereikende hoeveelheid gezond en geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van dat dier.**
- 2. U moet ervoor zorgen dat alle dieren over een schone, droge en comfortabele ligplaats (1) en een hygiënische huisvesting (2) kunnen beschikken. Dit zijn twee afzonderlijke maatregelen die u in stand moet houden.**
- 3. U moet ervoor zorgen dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verblijft en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en dat deze behuizingen en inrichtingen geen scherpe randen of uitsteeksels bevatten waaraan het dier zich kan verwonden.**

Figuur 3. Eerder opgelegde maatregelen.

De inspecteurs treffen zeer ernstige overtredingen aan

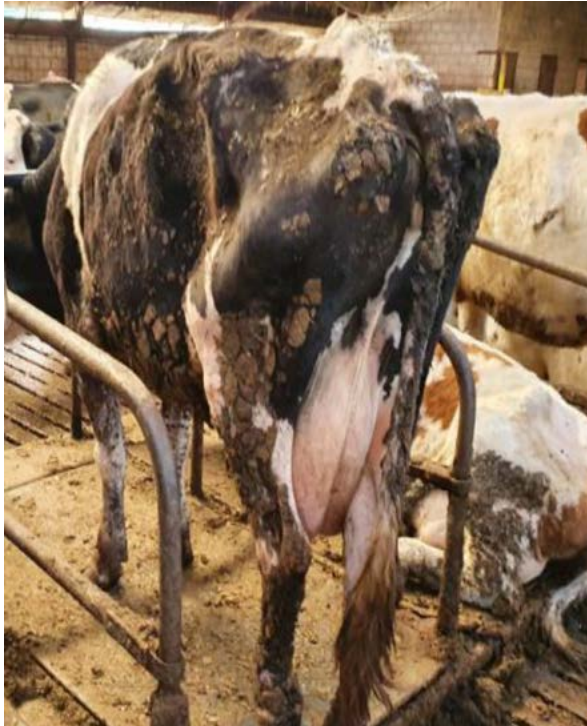
Het weinige vertrouwen van de inspecteurs in deze veehouder blijkt gegrond. De inspecteurs treffen tijdens de hercontrole – de meest recente inspectie uit de opgevraagde documenten – een enorme hoeveelheid zeer ernstige overtredingen aan (zie bijlage 1 voor meer details en meer foto's), waaronder ernstig verwaarloosde dieren en dieren die benodigde zorg zijn onthouden:

- Kalveren zonder voer, zonder water, in te kleine hokken en in onhygiënische omstandigheden
- Runderen zonder water, ziek en kreupel, onder de mest
- Schapen en lammeren in vervuilde hokken, zonder geschikt drinkwater
- Geiten in vervuilde hokken
- Scherpe en uitstekende delen, mest boven de roosters, het niet beschermen van dieren tegen gezondheidsrisico's
- Zieke runderen waarvoor geen dierenarts was geraadpleegd
- Een ziek varken (mogelijk al maandenlang) waarvoor geen dierenarts was geraadpleegd, dat direct moest worden geëuthanaseerd
- Verrot voer, mest in de drinkwaterbakken

Uit de tijdens de inspectie gemaakte foto's en opmerkingen van de aanwezige NVWA-dierenarts blijkt duidelijk hoe ernstig dieren op dit bedrijf worden mishandeld en verwaarloosd.

Kalverhok stal 1. Ziek, kreupel, pijn lijdend en zeer mager varken.

Extreem mager, zeer vuil rund met dikke mestklonten aan de vacht. Linksachter ernstig kreupel, amper meer steunend. Kromme rug en lege pens (dzw onvoldoende gegeten in de afgelopen 6 uur.)

*Links ontstoken kroonrand van beide achterpoten.
Rechter foto rund dat niet meer op de linker achterpoot wil steunen en enkel de teentop nog op de grond steunt.*

Werknummer [redacted] Vuile onderbuik en poten. Kalveren van een half jaar, veel te krappe behuizing. Geen voer en geen water beschikbaar.

Zeer natte, rotte en vuile laag graskuil als "voer" beschikbaar voor de runderen in stal 2.5-2.6-2.7.

Werknummers [redacted] vuil nat strooisel. Vuile onderbuik en poten. Kalveren van bijna een half jaar, veel te krappe behuizing. Geen voer en geen water beschikbaar.

Afkalfstal stal 1. Achter de runderen en dikke laag mest op de roosters.

Veehouder overtreedt de Wet dieren

De inspecteurs concluderen dan ook dat artikel 2.1 lid 1 en artikel 2.2. lid 8 van de Wet dieren zijn overtreden (figuur 4).

Tijdens de controle werd duidelijk dat onder andere de nodige verzorging aan dieren wordt onthouden en het welzijn hierdoor wordt benadeeld doordat:

Dieren niet de beschikking hadden over water, voldoende hygiënische huisvesting ontbrak bij een aantal dieren, er werd niet tijdig een praktiserend dierenarts ingeschakeld, dieren beschikten niet over gezond voer de wijze van verstrekken van het voer brengt letsel aan de dieren toe, dieren werden gehouden tussen scherpe en uitstekende delen (buiten en binnen),

Dit zijn overtredingen van de artikelen 2.1 lid 1 en 2.2. lid 8 van de Wet dieren.

Figuur 4. Veehouder overtreedt de Wet dieren.

Veehouder overtreedt het Besluit houders van dieren

De inspecteurs gaan van hok naar hok en zien dat de veehouder de volgende overtredingen heeft begaan:

- [Op acht verschillende plekken] Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, **draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.**
- [Op vijf verschillende plekken] Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, **er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.**
- Wij zagen dat **de wijze van toediening van het voer meerdere dieren onnodig lijden of letsel toe bracht.** Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 2.4, zevende lid, van het Besluit houders van dieren.
- [Op twee verschillende plekken] Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, **er zorg voor te dragen dat een dier een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier.**
- Gelet op artikel 1.6 lid 2 **wordt een dier voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.**
- Wij zagen dat hierdoor niet was voldaan aan artikel 2.4 lid 4 van het Besluit houders van dieren.
- [Op drie verschillende plekken] Gelet op artikel 2.4 lid 5 van het Besluit houders van dieren dient, **wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.7, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.**
- Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 2.4, zevende lid, van het Besluit houders van dieren.
- Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 1.8, lid 2, van het Besluit houders van dieren.
- [Op twee verschillende plekken] Gelet op artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren, wordt een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, **bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.**

- Gelet op artikel 1.28 lid 2 van het Besluit houders van dieren **handelt een houder overeenkomstig het bedrijfsgezondheidsplan en het bedrijfsbehandelplan dat in overleg met hem is opgesteld**, tenzij een diergeneeskundige noodzaak vereist dat hiervan wordt afgeweken.

Veehouder voldoet daardoor niet aan de eerder opgelegde maatregelen

De inspecteurs beschrijven dat de veehouder dus niet aan de volgende eerder opgelegde maatregelen heeft voldaan:

- [Vijf keer] Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.
- [Twee keer] Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 201903169.
- [Twee keer] Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.
- [Vier keer] Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001187.
- Er werd niet voldaan aan maatregel 3 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.
- [Twee keer] Er werd niet voldaan aan maatregel 4 van het Besluit met zaaknummer: 201900459.

Maar, de NVWA grijpt niet in en haalt de dieren opnieuw niet weg

De inspecteurs concluderen (figuur 5): “Kennelijk en gelet op onze bevindingen zien overtreders het belang van een juiste verzorging van hun dieren niet in.” Desondanks besluiten de inspecteurs wéér om *geen* dieren mee te nemen. Ze schrijven slechts voorzichtig: “Misschien is het beter dat de grootte van de veestapel op het bedrijf wordt ingekrompen.”

Tijdens deze controle werd duidelijk dat de “verbeterde situatie” van 22 april 2020 niet in stand werd gehouden. Dit ondanks de verschillende inspecties in het verleden, waarbij overtreders [REDACTED] zijn geweest op het belang van een goede verzorging en huisvesting van hun dieren, geldende Bestuursrechtelijke maatregelen en dwangsommen.

Kennelijk en gelet op onze bevindingen zien overtreders het belang van een juiste verzorging van hun dieren niet in. Overtreders hanteren hierbij andere normen dan bij de huidige veehouderij in Nederland gebruikelijk en gewenst is. Hiermee wordt bedoeld in dit geval de minimale normen die verband houden met huisvesting en verzorging.

Wellicht hebben de problemen op het bedrijf ook te maken met de aantallen dieren en de huisvesting van de dieren.

Op het bedrijf waren op het moment van controle 214 runderen, 7 varkens, 3 paarden en 151 schapen, exclusief lammeren aanwezig.

Deze dieren worden gehouden in een verouderde huisvesting. Dit brengt met zich mee dat de verzorging van de dieren gepaard gaat met veel intensief handwerk.

Misschien is het beter dat de grootte van de veestapel op het bedrijf wordt ingekrompen.

Figuur 5. Conclusie inspecteurs.

Opvallend: tegen het advies van de aanwezige toezichthoudend NVWA-dierenarts in

Uit de bijgevoegde verklaring van de bij de inspectie aanwezige toezichthoudende NVWA-dierenarts valt op dat de beslissing om geen dieren mee te nemen in overleg met het team Bestuurlijke maatregelen (TBM) is genomen, terwijl de toezichthoudende NVWA-dierenarts het wenselijk vindt de dieren wel mee te nemen (figuur 6): “In overleg met TBM (team bestuurlijke maatregelen) is op

basis van de thans geldende lasten besloten geen dieren mee te nemen. Gezien de historie en het uitblijven van verbeteringen was het in mijn optiek anders zeker wenselijk geweest en te onderbouwen om dieren mee te nemen.”

Vraag 10	Acht u het noodzakelijk dat er dieren worden meegevoerd en opgeslagen in belang van de gezondheid/ het welzijn van de dieren? Zo ja, toelichten.
Antwoord:	In overleg met TBM (team bestuurlijke maatregelen) is op basis van de thans geldende lasten besloten geen dieren mee te nemen. Gezien de historie en het uitblijven van verbeteringen was het in mijn optiek anders zeker wenselijk geweest en te onderbouwen om dieren mee te nemen. Wanneer de veehouders de problematiek echter blijven negeren en geen concrete stappen ondernemen, verwacht ik dat in het belang van de dieren bij een toekomstige controle wel besloten kan worden tot het meevoeren en opslaan van de dieren.

Figuur 6. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

De dierenarts concludeert in de verklaring verder:

- dat de veehouders volharden in het onthouden van zorg (figuur 7).

Vraag 3	Wanneer is de aangetroffen toestand naar uw mening ontstaan?
Antwoord:	De problematiek bestaat al jaren. De historie van welzijnsomissies is lang en alsmar langer geworden (zie hiervoor het Rapport van Bevindingen). De omissies betreffen telkens dezelfde zaken. De veehouders leren niet bij en volharden in het onthouden van de nodige zorg aan hun dieren.

Figuur 7. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

- dat de overtredingen zijn ontstaan door het management en de keuzes van de houders (figuur 8).

Vraag 4	Waardoor is de aangetroffen toestand naar uw mening ontstaan?
Antwoord:	De aangetroffen situatie op dit bedrijf is ontstaan door het management en de keuzes van de houders met betrekking tot huisvesting, voeding en zorg. Het te weinig voeren, de slechte hygiëne, het ontbrekende onderhoud met telkens weer scherpe en uitstekende delen, onaangepaste huisvesting zoals te lage voerbomen, het grote aantal ernstig kreupele runderen en het niet uit zichzelf inschakelen van een klauwbekapper en de dierenarts (mogelijk door het niet zien van de ernstige problematiek) zijn voorbeelden hiervan. Een vakbekwaam veehouder zou uit zichzelf actie ondernemen. Economisch kan het bedrijf als zodanig niet rendabel zijn. Het is onduidelijk waar de financiën vandaan komen om op deze wijze "door te modderen" met het bedrijf.

Figuur 8. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

- dat de gezondheid en het welzijn van de dieren zijn benadeeld, en zelfs alle vijf vrijheden van Brambell zijn overtreden (figuur 9).

Vraag 5a	Is de gezondheid en/of het welzijn van de dieren naar uw mening benadeeld?
Antwoord:	<p>Ja, de gezondheid en het welzijn zijn benadeeld.</p> <p>In gevolge artikel 1.3 Wet dieren wordt erkend dat dieren een 'eigen' waarde hebben. Het zijn wezens met gevoel. Welzijn omvat dus meer dan alleen de fysieke gezondheid (lichamelijke afwijkingen) van een dier. Dieren dienen gevrijwaard te zijn van gezondheids-, welzijns- en integriteitsaantasting. Deze zijn verwoord in de 5 vrijheden van Brambell. Alleen als aan de vijf vrijheden is voldaan, krijgen de dieren de zorg die zij redelijkerwijs behoeven. Dieren moeten gevrijwaard zijn:</p> <p>1. van dorst en onjuiste voeding <i>de beschikbaarheid van vers water en geschikt voer is essentieel voor een optimale gezondheid en energiehuishouding.</i></p> <p>De kwaliteit van het voer van de runderen is slecht tot matig. Daarnaast wordt het voer op rotte, beschimmelde ondergrond gegeven waardoor het bezoedeld wordt en de runderen geïnfecteerd worden vanuit de ondergrond. De varkens kregen onvoldoende voer. De watervoorziening is matig tot zeer slecht voor de varkens en een deel van de runderen en schapen.</p> <p>2. fysiek en fysiologisch (thermaal) ongerief <i>door een geschikte (tochtvrij, goede temperatuur, en voldoende omvang) en veilige huisvesting te bieden, inclusief een comfortabele rust/schuilplaats.</i></p> <p>De slechte hygiëne zorgt voor een gestegen infectiedruk in de stal, met een verhoogd risico op besmetting, ziekte en zelfs mogelijk sterfte tot gevolg. Door de slechte hygiëne hebben sommige runderen, geiten en schapen niet de beschikking over een droge en schone ligplaats. Een met mest en urine aangekoekte vacht en continu in de nattigheid staan van de klauwen zorgt voor ongerief, en dit benadeelt de thermoregulatiefunctie van de huid en verweekt de huid en klauwen waardoor intredepoorten voor kiemen ontstaan, met verhoogd risico op bijvoorbeeld pootproblemen door infecties tot gevolg. Slecht afgestelde voerhekken en voerbomen zorgen voor een onfysiologische houding tijdens het vreten en kunnen letsel, kneuzing en ongerief veroorzaken, zoals op het bedrijf het geval is.</p> <p>De kalveren van rond een half jaar oud die gehuisvest waren in iglo's waren hiervoor veel te groot en ondervonden hierdoor fysiek ongerief, doordat zij te weinig ruimte hadden en met de kop en zelfs de rug tot tegen het dak van de</p>

	<p>iglo drukten wanneer zij stonden.</p> <p>3. pijn, verwondingen en ziektes, <i>door deze te voorkomen en wanneer ze toch optreden ze snel en adequaat te diagnosticeren en te behandelen.</i></p> <p>Voldoende en gezond voer is noodzakelijk voor de opbouw van een efficiënt afweermechanisme. Door de dieren hier niet van te voorzien worden ze eerder ziek en vermageren ze. Door onvoldoende onderhoud, met meerdere scherpe en uitstekende delen in de huisvesting van de runderen in stal 1 en op de wei, kunnen zij zich gemakkelijk verwonden. Een met mest en modder aangekoekte vacht en continu in de nattigheid en vuiligheid staan van de klauwen zorgt voor ongerief door een verminderde thermoregulatiefunctie van de huid, hoger risico op het ontstaan van ademhalingsaandoeningen en verweken van de klauwen met verhoogd risico op klauwletsels en klauwinfecties. De ernstig kreupele runderen, het zieke rund en het zieke varken waren niet bekapt, behandeld en/of niet adequaat gehuisvest.</p> <p>4. angst en chronische stress <i>door een huisvesting en management te hanteren die angst en stress voorkomen, door een goede socialisatie om angst voor mensen in de toekomst te voorkomen.</i></p> <p>Gehouden dieren zijn in alles afhankelijk van hun houder. Zij kunnen niet zelf hun omstandigheden aanpassen. Als gedurende langere tijd niet voldaan wordt aan de eerste drie vrijheden zorgt dat voor chronische stress bij de dieren.</p> <p>5. en zijn daardoor gevrijwaard van beperkingen in hun natuurlijk/normaal gedrag. <i>door het aanbieden van een huisvestingssysteem waarin het dier zijn soort specifieke behoeften (eten en drinken, bewegingsvrijheid, foerageergedrag, hygiëne /poetsgedrag, exploratiegedrag, contact met soortgenoten en dat de dieren overzicht hebben over de omgeving en dingen kunnen aan zien komen) kan vervullen.</i></p> <p>Doordat niet aan de voornoemde vrijheden is voldaan, zijn de dieren beperkt in hun normaal gedrag en is het welzijn benadeeld. Conclusie: De dieren kregen niet de zorg die zij redelijkerwijs behoeven. Deze zorg moet van een dierhouder in alle redelijkheid wel verwacht worden.</p>
--	--

Figuur 9. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

- dat er sprake is van vermijdbaar lijden (figuur 10).

Vraag 5b	Is er hierdoor sprake van vermijdbaar lijden?
Antwoord:	<p>Ja.</p> <p>Door proactief te handelen en te zorgen voor een goede, passende en veilige huisvesting met een goede hygiëne en goede diervoederhygiëne en voer- plus watervoorziening en tijdig inschakelen van de dierenarts en het opvolgen van diens adviezen zou de algemene gezondheids- en welzijnstoestand van de dieren beter geweest zijn.</p>

Figuur 10. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

- dat dieren de nodige zorg is onthouden (figuur 11).

Vraag 6	Heeft de houder naar uw mening - gelet op de toestand waarin de dieren werden aangetroffen – de dieren de nodige verzorging onthouden?
Antwoord:	Volgens vaste jurisprudentie bestaat de zorg voor een dier uit de volgende vier aspecten: water, voer, huisvesting en medische zorg. Ten aanzien van water, voer, huisvesting en medische zorg is de veehouder in gebreke.

Figuur 11. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

- dat er een varken zelfs direct geëuthanaseerd moest worden (figuur 12).

Vraag 7	Is er contact geweest met eigen praktiserend dierenarts en/of externen? Toelichting
Antwoord:	<p>Ja, er is contact geweest met dierenarts [REDACTED] [REDACTED] is tijdens de controle nog ter plaatse gekomen en heeft daarbij het ernstig vermagerde, ernstig kreupele en zieke varken geëuthanaseerd, meerdere runderen behandeld (zie visitebrief) en wij zijn samen langs de runderen in stal 2 gelopen waar ik de dierenarts op het slechte "voer" heb gewezen en de nek/schoftbulten bij het jongvee.</p> <p>De dierenarts heeft de veehouder opdracht gegeven enkele ernstig kreupele runderen op stro te zetten. Daarnaast is afgesproken dat hij vrijdag voor de vervolgbehandeling langs zou komen en dan verder met de veehouders zou kijken wat te doen en van welke runderen best afscheid genomen zou worden. De dierenarts zou de veehouders in contact brengen met een handelaar en via deze zou een klauwbekapper voor het koppel georganiseerd kunnen worden.</p> <p>De dierenarts gaf aan in het verleden ook pogingen gedaan te hebben om de veehouders te laten minder in aantal dieren. In zijn optiek zou dat de situatie ter plekke kunnen verbeteren. De veehouders hebben uiteindelijk niets met de adviezen van de dierenarts gedaan.</p> <p>Op basis van het gesprek met de dierenarts kreeg ik het idee dat hij het een moeilijk bedrijf vond, waar weinig met zijn input gedaan werd.</p>

Figuur 12. Opmerking toezichhoudend NVWA-dierenarts.

Bijlage 1. Aangetroffen overtredingen in detail

1. Veterinaire verklaring

De veterinaire verklaring van de toezichhoudend NVWA-dierenarts geeft een goed beeld van de omstandigheden waarin honderden dieren zich op dit bedrijf bevinden:

VETERINAIRE VERKLARING

Naam :

Postadres : Postbus 43006

Vestigingsplaats : 3540 AA Utrecht

toezichhoudend dierenarts bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid, toezichthouder zoals omschreven in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht, aangewezen om toezicht te houden op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, alsmede toezichthouder zoals omschreven in artikel 2a van het Besluit aanwijzing toezichthouders Wet dieren, aangewezen om toezicht te houden op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Wet dieren, rapporteert het volgende:

Op 24-3-2021 om omstreeks 10:30 uur zijn door mij onderzocht:

Soort dieren : Runderen, schapen, geiten en varkens
 Aantal dieren (geschat) : 214 runderen (volgens stallijst), 7 varkens, ongeveer 150 schapen, deels met lammeren en circa 8 geiten.
 Ras/geslacht/leeftijd/kleur : Divers

Gegevens omtrent de houder van dieren:

Naam :
 Relatienummer :
 Locatie :

Tijdens de controle vergezelde ik inspecteurs toezichthouders en BOA bij de NVWA.

Vraag 1	Beschrijf de omstandigheden waarin de dieren zich bevonden.
Antwoord:	<p>Voor de beschrijving van de stallen, hokken en weilanden maakte ik gebruik van de plattegrond zoals bij het Rapport van Bevindingen.</p> <p>In de wei op de hoek van de (weiland 3 op de plattegrond) zag ik 4 schapen lopen. Ik zag dat het gras kaalgegraasd was en dat er bakken met voerresten mais stonden. Ik zag een ton met water dat van matige kwaliteit was en dat licht groen verkleurd was.</p> <p>Daarnaast zag ik twee kalveriglo's in deze wei staan. In de witte iglo zag ik 4 geitenlammeren. Deze konden schoon en droog liggen, maar hadden niet de beschikking over water, wel over wat ruwvoer.</p> <p>In de groene iglo telde ik 6 geitenlammeren. De bodem van dit hok was vuil en nat. Deze dieren konden niet schoon en droog liggen. Ik zag ook dat deze geitenlammeren zelf vervuild waren door de vuile ondergrond waarop ze verbleven. Deze geitenlammeren hadden niet de beschikking over water en hadden ook geen voer.</p> <p>Deze in totaal 10 geitenlammeren konden niet op een andere wijze in hun vochtbehoefte voldoen.</p>

Wei met 2 iglo's met geitenlammeren.

Op het erf startten wij de controle bij de hokken tussen stal 1 (ligboxenstal) en stal 2.

Hok 1, 2, 3 betrof hokken met kalveren op zaagsel respectievelijk stro. Deze hokken waren maximaal vol, maar schoon en droog. Deze kalveren hadden de beschikking over water.

In hok 6 zaten 3 kalveren. Dit hok was nog niet ingestrooid en aan de natte, vuile kant. De kalveren zelf waren schoon. Ik hoorde dhr. [REDACTED] zeggen dat hij hier nog niet ingestrooid had en in de hokken ervoor wel. Dit was plausibel. Deze kalveren hadden niet de beschikking over water en konden ook niet op een andere wijze in hun vochtbehoefte voldoen.

In hok 4, hok 5 en hok 7 zaten varkens (resp. 3, 1 en 2).

De watervoorziening was matig, doordat er amper druk op de drinknippels stond. Ik zag geen voer in de voerbakken. De varkens konden schoon en droog liggen.

Stal 2 = loods

Ik zag hier twee voergangen met langs beide zijden hokken bestaande uit volledig roostervloeren. Ik zag dat deze runderen de beschikking hadden over water.

Ik zag dat de voergang tussen hokken 2.7 en hok 2.5/2.6 (tijdens de huidige controle was dit één hok) extreem nat en vuil was. Ik zag hier een dikke laag donker verkleurd, rot graskuil liggen. Ik rook aan dit materiaal en het stonk naar mest, rotting en grond. Ik concludeerde vanuit mijn kennis als dierenarts dat deze laag op de voergang bestond uit afval. Dit materiaal was niet geschikt als diervoeding, maar werd kennelijk wel als zodanig aangeboden. Toen ik later de graskuil bezocht, bleek dit te bestaan uit het materiaal dat ik op deze voergang aantrof. Ik zag dat het er hetzelfde uitzag, hetzelfde voelde en het zelfde rook als de vuile, rotte laag die hier aangeboden werd als "voer" voor deze runderen.

Dit was geen geschikte en hygiënische wijze van het aanbieden van voer en voldeed niet aan diervoederhygiëne regels. Vochtige en vuile omstandigheden vormen een ideaal microklimaat voor de groei van bacteriën en andere kiemen met een hoge infectiedruk tot gevolg.

De voerhygiëne hier was zeer slecht. Wanneer runderen moeten eten van een vuile en onhygiënische voergoot besmetten ze zich via de neus en muil met de aanwezige kiemen uit deze vuile onderlaag. Dit vormt een continue belasting van het afweermecanisme van het dier en is nadelig voor de diergezondheid.

Daarnaast werd tijdens de controle duidelijk dat de voerbomen bij het voerhek, die de runderen binnen het hok moeten houden, te laag waren afgesteld voor het formaat runderen in deze hokken. Hierdoor drukte de schoft/ nek van deze runderen

dermate hard tegen de metalen voerboom tijdens het vreten, dat deze hard ingedrukt wordt, waardoor er veel wrijving en druk op de nekband en schoft wordt uitgeoefend. Dit veroorzaakt letsel en kneuzing, waarbij allereerst de haren op de nek/ schoft weggeschuurd wordt en vervolgens eeltvorming van de huid met scheurtjes ontstaan. Deze zogenaamde micro-fissuren vormen een intrede poort voor allerlei kiemen die tot ontsteking van de nek/schoft kunnen leiden. Dit ongerief kan zelfs leiden tot het ontstaan van abscessen.

Voor een veehouder is het eenvoudig te herkennen wanneer een rund aan een voerhek staat te vreten en de voerboom te laag is afgesteld. De nek/ schoft wordt hierbij ingedeukt. De nek hoort niet ingedeukt te worden door de voerboom tijdens het vreten, maar vrij te zijn van enige druk. Ze mag als het ware amper contact hebben met de voerboom. Daarnaast kan de veehouder zien dat er runderen kale plekken krijgen ter hoogte van de nek. Het is evident dat jongvee nog in de groei is en dat zij dus groter worden. De huisvesting, inclusief de afstelling van het voerhek, moet derhalve bij tijd en wijlen bijgesteld worden (een mogelijkheid is naar boven of naar voren plaatsen van de voerboom). Of het jongvee moet doorschuiven naar een hok met passende huisvesting voor het grotere formaat dier. Voor een deskundige veehouder is dit een eenvoudige opgave.

De 18 en 12 runderen die moesten vreten van betreffende voergang werden niet op een geschikte en hygiënische wijze gevoerd met voor de leeftijd en soort passend voedsel en de afstelling van de voerboom zorgde voor letsel en ongerief aan de nek/ schoft.

Vuile voergang en te laag afgestelde voerbomen stal 2, hok 2.5-2.6-2.7.

Zeer natte, rotte en vuile laag graskuil als "voer" beschikbaar voor de runderen in stal 2.5-2.6-2.7.

Zeer slechte graskuil. Nat, rotting geur en veel grondbijmenging. Niet diervoederwaardig. Dit materiaal lag op diverse plaatsen in stal 2 en 1 als "voer" voor de runderen.

Te laag afgestelde voerboom, de koppen van de twee eerste kalveren zijn nog niet volledig door het voerhek en de nek/ schoft drukt al duidelijk zichtbaar tegen de metalen voerboom erboven. De kale plekken en verechting met ribbelige huidstructuur is duidelijk zichtbaar.

De voergang tussen hok 2.1/2.2 en hokken 2.3/2.4 was bedekt met maiskuil. Ik zag in deze maiskuil brokken beschimmelde kuil liggen. Toen ik onder de toplaag van deze maiskuil keek, bleek deze nat en vuil te zijn. Ik zag donker verkleurd rot voer en ik zag grijs gekleurde brokken beschimmelde maiskuil voor de runderen liggen. Dit werd aldus gevoerd aan deze runderen.

Dit was geen geschikte en hygiënische wijze van het aanbieden van voer en voldeed niet aan diervoederhygiëne regels. Vochtige en vuile omstandigheden vormen een ideaal microklimaat voor de groei van bacteriën en andere kiemen met een hoge infectiedruk tot gevolg.

De voerhygiëne hier was zeer slecht. Wanneer runderen moeten eten van een vuile en onhygiënische voergoot besmetten ze zich via de neus en muil met de aanwezige kiemen uit deze vuile onderlaag. Dit vormt een continue belasting van het afweermechanisme van het dier en is nadelig voor de diergezondheid.

Ook hier zag ik dat de voerbomen te laag/ verkeerd afgesteld waren en daardoor letsel en ongerief bij de 15 respectievelijk 11 runderen in deze hokken veroorzaakte (zie ook uitleg hierboven bij hokken 2.5/2.6/2.7).

Ter hoogte van hok 2.1/2.2 maiskuil met er onder een donkere, rotte laag oud voer. Bovenop meerdere grijs verkleurde brokken beschimmelde maiskuil.

Ter hoogte van hok 2.4/2.3 donker verkleurd, rot voer op de voergang. Ook hier is de voerboom niet goed afgesteld voor het formaat runderen. De nekken worden door de metalenboom hard ingedrukt. Kale nekken en eeltvorming zijn zichtbaar bij diverse runderen op de foto. De huisvesting is niet aangepast aan het formaat van de runderen die er in gehouden worden.

Weilanden

Achter stal 4 zag ik een wei met 3 zwarte paarden. Geen omissies.

Daarnaast liep een "koepad" met veel rommel, kapotte betonnen roosterplaten, losliggende palen met prikkeldraad en divers andere scherpe en uitstekende delen waaraan dieren zich kunnen verwonden. Ik zag dat drie runderen gehouden werden op een wei met open verbinding tot dit deel met scherpe en uitstekende delen. Deze drie runderen werden hierdoor niet beschermd tegen het oplopen van ernstige verwondingen. Onder andere het risico dat deze runderen verstrikt konden raken in het prikkeldraad was reëel.

Links runderen in wei met toegang tot kapotte betonroosters en foto beneden koepad en palen met prikkeldraad en overige uitstekende en scherpe, risicovolle materialen waar deze drie runderen toegang toe hadden en waaraan zij zich zouden kunnen verwonden.

Geitenhok

Ik zag hier een geitenbok en schapen. Geen omissies.

Stal 3 = loods met schapen en geiten

Op stro zag ik hier in verschillende grote hokken schapen zonder en met lammeren. Ik zag hier ook enkele geiten.

In deze grote hokken waren kleinere hokjes afgezet per schaap met of zonder pasgeboren lammeren. Een deel van deze schapen had geen schone droge ligplaats, en/of geen water tot hun beschikking, en/of zaten in een hok met scherpe uitstekende delen als afzetting (zie voor een gedetailleerde beschrijving het Rapport van Bevindingen/PV).

Ik zag twee bakken met leblammeren.

Ook onder de overkapping van stal 4 zag ik 2 schapen. Deze konden schoon en droog liggen en beschikten over voer en water.

Ik zag in de grote veewagen 4 schapen die schoon en droog konden liggen en beschikten over voer en water.

Ik zag in de kleine veewagen 3 schapen met lammeren. Deze konden schoon en droog liggen en beschikten over voer. De emmer voor water was omgevallen en leeg. Deze schapen hadden niet de beschikking over water.

Groot hok met kleine hokjes schapen en lammeren.

Kleine hokjes met per hok een ool en haar lammeren.

Iglo's

Naast de grote toegangspoort van de ligboxenstal zag ik een vijftal iglo's staan. In al deze iglo's zaten 2 tot 3 kalveren. Er was geen uitloop voor deze iglo's.

In al deze iglo's ontbrak water en voer. Twee van de vijf iglo's waren vuil en hadden geen schone en droge ligplek voor de kalveren.

In de middelste iglo zag ik twee zeer grote kalveren, met werknummers [redacted] en [redacted]. Deze kalveren waren veel te groot voor deze iglo en raakten met de rug het plafond van de iglo. Ze werden beperkt in hun fysiologische en ethologische behoeften. Op de stallingst zag ik dat deze beide kalveren geboren waren op 12 september 2020 en op het moment van controle dus al 6 maanden oud waren! Het strooisel was vuil en donker verkleurd. Er was geen schone en droge ligplek en de kalveren zelf waren vuil.

Werknummers [redacted]. Vuile onderbuik en poten. Kalveren van een half jaar, veel te krappe behuizing. Geen voer en geen water beschikbaar.

In de witte iglo zag ik twee eveneens te grote kalveren voor de huisvesting in een iglo. Het betrof werknummers [redacted] kalveren geboren op 1 en 2 oktober 2020. Bijna een half jaar oud! Ze werden beperkt in hun fysiologische en ethologische behoeften. Geen schone en droge ligplek door vervuild en nat strooisel.

Werknummers [redacted] vuil nat strooisel. Vuile onderbuis en poten. Kalveren van bijna een half jaar, veel te krappe behuizing. Geen voer en geen water beschikbaar.

Stal 1 = ligboxenstal

Vanuit de brede toegangspoort van de voergang zag ik aan de linkerzijde van de voergang voornamelijk jongvee en aan de rechterzijde het voormalig melkvee.

In het eerste hok aan de linkerzijde zag ik een badkuip die kennelijk als waterbak voor de runderen in dit hok fungeerde. De bak was echter leeg op wat mest na. Deze runderen hadden niet de beschikking over water.

Mbt het tweede tot en met het vijfde hok aan de linkerzijde zag ik dat de runderen over water beschikten.

Voor al deze hokken aan de linkerzijde zag ik dat er voer op de voergang lag, en dat de kwaliteit hiervan zeer wisselend was. Ik zag en rook dat sommige stukken rot en bedorven voer betrof.

Ik zag dat het voer overal aan deze zijde op een laag oude, aangekoekte vuile voerresten lag.

Dit was geen geschikte en hygiënische wijze van het aanbieden van voer en voldeed niet aan diervoederhygiëne regels. Vochtige en vuile omstandigheden vormen een ideaal microklimaat voor de groei van bacteriën en andere kiemen met een hoge infectiedruk tot gevolg.

De voerhygiëne hier was zeer slecht. Wanneer runderen moeten eten van een vuile en onhygiënische voergoot besmetten ze zich via de neus en muil met de aanwezige kiemen uit deze vuile onderlaag. Dit vormt een continue belasting van het afweermechanisme van het dier en is nadelig voor de diergezondheid.

Hok 1 links, ligboxenstal, lege en vuile waterbak.

Vervuild, rot voer aan de linkerkzijde van de voergang.

Aan de rechterzijde was de ligboxenafdeling voor de koeien.

Ik zag hier een omgevallen hekwerk waarin de runderen met de poten konden blijven haken en zich zo ernstig konden verwonden.

Ik zag dat voor het voerhek grotendeels betere kwaliteit voer lag en dat er voldoende lag. Ik zag ook dat toen ik de bovenste laag weg haalde, er onder nog wat resten aangekoekt oud en deels rot, beschimmeld voer lag. Dit was echter minder ernstig dan aan de linker zijde van de voergang.

NB in het Bedrijfsgezondheidsplan van [redacted] opgesteld met dierenarts [redacted], de datum 25-09-2020, staat dat restvoer dagelijks verwijderd wordt.

Voeding

Rantsoen is een mengeling van: Voordroog+Mais+Brokken

Dieren worden 2x per dag gevoerd

Restvoer wordt dagelijks verwijderd

Dit blijkt zowel in stal 1 als in stal 2 niet het geval. De veehouders houden zich niet aan het Bedrijfsgezondheidsplan. Dit zouden ze wel moeten doen.

Op het einde van de voergang zelf lag een koe, werknummer [redacted], op voerresten. Dit dier kon niet meer zelfstandig opstaan en had diep liggende ogen. Het rund had niet de beschikking over water.

Ik vroeg de veehouder het rund een emmer water te geven. Toen het rund deze emmer water werd voorgehouden, dronk het dier het in een teug leeg. Het rund had duidelijk erge dorst. De diep liggende ogen waren hiervoor reeds een aanwijzing geweest.

De veehouders hadden geen dierenarts voor dit rund ingeschakeld.

Werknummer [redacted] in het voer op de voergang. Geen water. Het rund kan niet op staan (foto vanuit het vuile centrale strohok).

Achter het rund op de voergang was een centraal strohok dat momenteel leeg stond en erg vuil was.

Aan de linkerzijde hiervan was een deur die leidde naar een "kalverhok". Ik zag hierin drie hokken. De twee hokken aan de centrale voerplaats waren bezet met kalveren.

- In het meest linkse hok zag ik hoe er net een speciekuip water aan deze kalveren werd aangeboden. Ik zag hoe deze 6 kalveren zich verdrongen om te kunnen drinken. Het was duidelijk dat ze erge dorst hadden.
- In het hok direct tegenover de deur telde ik 11 kalveren. Er was geen werkzame watervoorziening en geen water beschikbaar voor deze kalveren. Ik zag dat de voerboom in dit hok verkeerd geplaatst was. Ik wist dit doordat ik zag dat de kalveren met de nek/ schoft hard tegen de metalen buis drukten. En doordat diverse kalveren hierdoor reeds kale plekken op de nek/ schoft vertoonden. (Zie eerder voor de risico's mbt nek/ schoftbulten).
- Ik zag dat er een pas geboren kalf in dit hok tussen de 11 oudere kalveren was geplaatst. Ik zag dat de navel nog nat was van dit dier, en ik zag hoe dit kalf op zoek was naar melk en hoe het daarbij aan de vacht van de andere kalveren probeerde te zogen.

Vanuit mijn expertise als dierenarts weet ik dat het plaatsen van pasgeboren, zogenaamde nuchtere kalveren, tussen oudere kalveren een groot gezondheidsrisico oplevert. Immers, deze nuchtere kalveren hebben nog geen uitgebouwd afweermechanisme, maar worden tussen oudere dieren wel massaal besmet met allerlei kiemen. Dit leidt vaak tot (ernstige) diarree en ziekte. De eigen dierenarts van de veehouders schrijft met reden in het Bedrijfsgezondheidsplan:

Huisvesting en verzorging

Nuchtere kalveren worden in 1 ling boxen gehouden tot ze 2 weken oud zijn
Daarna in kleine groepen in strohok, aantal is afhankelijk van het strohok

De veehouders houden zich niet aan het Bedrijfsgezondheidsplan.

- In de uiterste hoek links achterin zag ik een hok met een broodmager, ernstig kreupel varken. Ik zag dat het varken met een extreem gebogen rug stond. Ik zag dat het amper steunde op de rechter achterpoot. Ik zag geen voer in dit hok en ik hoorde het dier moeizaam ademen en knarsetanden. Dit dier was er zeer slecht aan toe en vanuit mijn expertise als dierenarts was mij bekend dat dit dier al langere tijd problemen moest hebben. Het dier was namelijk zo mager dat dit een proces van meerdere weken tot maanden moest betreffen. Daarnaast zag ik dat de poten aan de rechterzijde donkerrood verkleurd waren, wat duidt op ernstige huidirritatie tot infectie, waarschijnlijk ten gevolge van het langdurig op de aangetaste zijde liggen. De veehouders gaven aan hier geen dierenarts voor ingeschakeld te hebben.

Kalverhok stal 1, overzicht van de drie hokken en centraal het pasgeboren zwarte kalf met natte navel.

Kalverhok stal 1, linker hok met 6 zeer dorstige kalveren.

Kalverhok stal 1 tegenover de deur. Jonge kalveren met kaalgeschuurde nekken/schoften door verkeerd afgestelde voerboom.

Kalverhok stal 1. Ziek, kreupel, pijn lijdend en zeer mager varken met kromme rug, doffe huid met lange haren en hangende oren.

Naast het kalverhok was er nog een zogenaamde "afkalfstal".

Ik zag hier 3 runderen aangebonden staan, werknummers [REDACTED]

Achter deze runderen lag een enorme berg mest. Afkalven in deze omstandigheden is niet hygiënisch.

De runderen moesten drinken via een lepeldrinkbak. Een drinkbak zat vol voerresten en was hierdoor aanvankelijk niet werkzaam. Tijdens de controle heb ik alle drie de lepeldrinkbakken bediend. Ik stelde vast dat er zeer weinig druk op de waterleiding stond, waardoor de watervoorziening feitelijk onvoldoende was.

Deze runderen hadden niet de beschikking over voer.

Afkalfstal stal 1. Achter de runderen en dikke laag mest op de roosters.

Vraag 2	In welke lichamelijke toestand heeft u de dieren aangetroffen?
Antwoord:	<p>Op diverse plaatsen trof ik vuile tot zeer vuile runderen en schapen en geiten aan. Dit ten gevolge van de matige tot slechte hygiëne in diverse verblijven op het bedrijf.</p> <p>In hok 3 zag ik twee magere, in groei achter gebleven kalveren. Werknummers [redacted] en [redacted]. Deze twee dieren waren echter wel alert en verder fit. Mogelijk hebben zij in het verleden een ziekte doorgemaakt, zoals diarree of longproblematiek.</p> <p>De varkens in hokken 4 en 7 waren in matige voedingsconditie. Het varken in hok 5 was schraal/ mager en ingevallen en had een uitgesproken ruggengraat. Ik sprak de varkensdierenarts, [redacted] en zij gaf aan dat de varkens in de winter nog magerder waren geweest en dat zij de veehouders had aangegeven dat ze meer moesten voeren. Daar waren ze inmiddels mee gestart, maar het terug opbouwen van voedingsconditie kost wel tijd gaf ze aan. De voedingsconditie was inmiddels wel aan het verbeteren volgens de dierenarts. Dat duidt erop dat het een paar maanden eerder dus schrijnend geweest moet zijn.</p>

Schraal varken in hok 5 met ingevallen lijf en uitgesproken ruggengraat.

Stal 2 jongvee en stieren en kalverhok stal 1:

De meeste runderen hier hadden meer of minder ernstige nek of schoftbulten door het verkeerd afgestelde voerhek met metalen voerbomen die de nek/ schoft van deze runderen beschadigden en tot potentieel ernstig letsel kunnen leiden. Daarnaast veroorzaakt dit ook ongerief en een onfysiologische houding tijdens het vreten.

Drie runderen met kale nek/ schoft en eeltvorming. Ribbelige huid met microfissuren waardoor kiemen makkelijk toegang hebben.

Een resp. twee runderen met kale nek/ schoft en eeltvorming. Ribbelige huid met microfissuren waardoor kiemen makkelijk toegang hebben en infecties kunnen ontstaan van de huid of dieper.

Op de voergang van stal 1 trof ik werknummer 9042 aan. Dit rund kon niet overeind. Er was geen behandeling gestart en er was geen dierenarts voor ingeschakeld. De veehouder gaf aan dat dit rund zwaar gekalfd had.

Het varken in de kalverstal in stal 1 was ziek, ernstig kreupel en leed pijn. Daarnaast was het zeer mager. Er was duidelijk sprake van een langer durend ziekteproces. De veehouders hadden geen dierenarts voor dit varken geconsulteerd.

-> Tijdens de controle is dierenarts Stans gebeld. Hij heeft dit dier geëuthanaseerd en zo uit het lijden verlost.

Aanvankelijk wilde de dierenarts behandelen met antibiotica en pijnstillers, en de volgende dag een collega laten kijken hoe het er mee stond. Ik vroeg de dierenarts hierop of hij dacht dat dit dier een goede prognose op herstel had, hetgeen ik vanuit mijn expertise als dierenarts namelijk niet het geval achtte. En dan met name ook gezien het bedrijf waar we nu waren. De dierenarts gaf hierop aan dat de prognose inderdaad zeer slecht was en hij heeft vervolgens besloten dat het beter was het dier meteen uit het lijden te verlossen.

Kalverhok stal 1. Ziek, kreupel, pijn lijdend en zeer mager varken.

In stal 1 trof ik een grote groep ernstig tot zeer ernstig kreupele runderen aan. De veehouders vertelden dat de klauwbekapper geblesseerd was en dat ze geen andere hadden. Voor het welzijn van de runderen is het noodzakelijk dat de veehouders proactief handelen. Dat betekent dus onder andere tijdig klauwbekappen en zo nodig zoeken naar een vervanger van de vaste klauwbekapper. Dit was echter niet gebeurd.

Ook de eigen dierenarts had als aandachtspunt het volgende genoteerd in het Bedrijfsgezondheidsplan:

Aandachtspunten

1: Klauwproblemen en pootaanandoeningen

Klauwverzorger minstens 2x per jaar ganse koppel laten bekappen.

Individuele dieren met klauwproblemen meerdere malen laten bekappen

Bij klauwproblemen en pootaanandoeningen altijd overleggen met dierenarts om het dier correct te behandelen en de juiste prognose in te schatten

Dieren met chronische klauwproblemen afvoeren

Tijdens de controle sprak ik zowel met de veehouders als met de dierenarts, drs Stans. Het bleek dat de veehouders de dierenarts niet hadden geconsulteerd voor de vele ernstig kreupele runderen. De dierenarts gaf aan in het recente verleden geprobeerd te hebben de veehouders afscheid te laten nemen van een aantal runderen, maar dat zij niets met deze adviezen en hulp gedaan hadden.

De veehouders hielden zich niet aan de adviezen uit het Bedrijfsgezondheidsplan.

Onder andere volgende runderen waren ernstig tot zeer ernstig kreupel en/ of hadden te lange klauwen. Ik noteerde volgende werknummers:

Linkerzijde stal 1 vijfde hok:

■ : rechts achter (RA) kreupel en niet steunen, te lange klauwen, slechte pensvulling, mager

■ : RA kreupel, steunt op de top van de teen

Rechterzijde stal 1:

■ links achter (LA) zeer ernstig kreupel, rood verkleurd, ontsteking, mager

■ LA zeer ernstig kreupel, niet steunen, op de flanken veel wondjes,

hijnslijk door horens van koppelgenoten, mager

■ links voor (LV) lange klauwen, ernstig kreupel

■ RA ernstig kreupel

■ RA ernstig kreupel

■ LA zeer ernstig kreupel, zeer mager en vuil

■ RA kreupel

■ LV kreupel

■ LA kreupel, erg vuil en mager

■ LA kreupel

■ LA en RA kreupel

LA kreupel, steunt op teen
 LV en RV, zeer krommer ug, ernstig kreupel
 LV zeer ernstig kreupel, doorligwonden, mager
 RA, steunt op teentop
 RA kreupel
 LA kreupel
 LA ernstig kreupel, zeer vuil en mager
 LA en RA, klauwen kruizen zich
 LA kreupel, niet steunen en mager

Links ontstoken kroonrand van beide achterpoten. Rechter foto rund dat niet meer op de linker achterpoot wil steunen en enkel de teentop nog op de grond steunt.

Extreem mager, zeer vuil rund met dikke mestklonten aan de vacht. Linksachter ernstig kreupel, amper meer steunend. Kromme rug en lege pens (dzw onvoldoende gegeten in de afgelopen 6 uur).

Werknummer [redacted] ernstig kreupel, La amper steunen, doffe vacht, schraal.

Zeer mager, extreem vuil rund, krommer rug, ernstig kreupel.

Naast foto's zijn er ook enkele filmpjes gemaakt van de ernstig kreupele runderen en het zieke varken. Deze zijn indien gewenst op te vragen.

2. Bevindingen inspecteurs

Ook de bevindingen van de inspecteurs geven een goed beeld van de ernstige verwaarlozing op dit bedrijf, en geven inzicht in welke wetten en regels de overtreder precies overtreedt:

Op woensdag 24 maart 2021 omstreeks 10.30 uur bevonden wij, toezichthouders [REDACTED] ons op bovenstaande locatie.

Wij troffen hier een man de ons bekende [REDACTED] hierna overtreder [REDACTED]

Wij hebben ons aan hem gelegitimeerd als toezichthouders van de NVWA, en hebben hem het doel van onze komst medegedeeld. Vervolgens zijn wij gestart met onze inspectie.

Hokjes naast ligboxenstal

Wij, toezichthouders [REDACTED] zagen dat meerdere kalveren en een aantal varkens werden gehouden in de hokken naast de ligboxenstal (stal 1).

Hok 1, 2 en 3

Wij zagen zeven kalveren gehouden in het eerste hok (gezien vanaf de oprit aan de [REDACTED]), negen kalveren gehouden in het tweede hok en 10 kalveren

gehouden in het derde hok. Wij zagen geen afwijkingen betreffende het houden en verzorging van deze kalveren. Wel zagen wij dat de kalveren voorzien van de merken met de werknummers [REDACTED] en [REDACTED] in het 3^e hok mager waren. Wij zagen duidelijk een groeiachterstand ten opzichte van de overige kalveren in het hok. Wij zagen de ribben en ruggenwervels van deze kalveren. Overtreder [REDACTED] [REDACTED] deelde mede dat de kalveren een groeiachterstand hadden als gevolg van het feit dat zij diarree hadden gehad (of woorden van gelijke strekking).

Hok 4, en 7

Wij zagen drie varkens gehouden in het vierde hok en twee varkens in het zevende hok. Toezichthouder [REDACTED] heeft de waterdruk van de drinknippels in de beide varkenshokken gecontroleerd. Toezichthouder [REDACTED] deelde mede dat de waterdruk op de drinknippels net voldoende was en wel verbeterd was ten opzichte van de vorige controle op 22 april 2020. Wij zagen verder dat de hokken ingestrooid waren met zaagsel dat een groot gedeelte van de vloer bedekte. Wij zagen dat de varkens beschikten over een voldoende schone en droge ligplaats.

Wij zagen dat de hygiëne in beide hokken voldoende was.

Hok 5

Wij zagen dat in het vijfde hok één varken gehuisvest was.

Wij zagen dat het hok was ingestrooid met zaagsel. Wij zagen dat het varken in dit geval een zeug in een verminderde conditie was. Wij zagen de ruggenwervels en ribben. Wij zagen dat de flanken van het varken ingevallen waren. Wij zagen dat het varken in een matige voedingsconditie was.

Hok 6

Wij zagen drie kalveren (nuka's) gehouden in het zesde hok. We zagen dat de kalveren in het hok voorzien waren van de oormerken met de werknummers [REDACTED]. Deze kalveren waren gelet op de actuele stallijst geboren op 30-10-2020, 24-10-2020 en 30-10-2020.

Wij toezichthouders zagen dat de kalveren geen toegang hadden tot voldoende drinkwater van passende kwaliteit en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen.

Wij zagen dat de drinkbak tegen de achterzijde van het hok was weggehaald en de waterleiding was afgesloten. Overtreder [REDACTED] gaf aan dat eerder de waterleiding was kapotgevroren en de drinkbak uit het hok was gehaald.

Toen toezichthouder [REDACTED] aan overtreder [REDACTED] vroeg hoe hij de kalveren van water voorzag deelde hij mede dat hij water gaf in een losse waterbak. Maar dat dit lastig was omdat de kalveren de waterbak omver liepen.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Wij, toezichthouders zagen dat de bodem van het hok geheel bedekt was met een dun laagje nat en met mest vervuild stro dat de gehele bodem van het hok bedekte. Wij zagen dat deze kalveren niet onder voldoende hygiënische omstandigheden werden gehouden.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Loods (stal 2)

Wij, toezichthouders [REDACTED] zagen voornamelijk jongvee gehouden in vier hokken op enkel betonnen roostervloer in de loods.

We zagen 18 kalveren in hok 2.7, twaalf kalveren/pinken in hok 2.5 en 2.6, 15 pinken in hok 2.3 en 2.4, 11 stieren in hok 2.1 en 2.2 (zie plattegrond bijlage 1).

Wij zagen dat de hygiëne in de hokken bij deze runderen overal voldoende was, en dat alle runderen de beschikking hadden over voldoende drinkwater van passende kwaliteit.

Wij zagen in alle vier de hokken meerdere runderen met een kale nek of een verdikte eeltlaag in de nek op de plaats waar deze runderen met hun nek tegen de bovenbuis van het voerhek aan schuren tijdens het vreten. Wij zagen dat in de loopgang/voergang tussen de hokken tot op het midden van de gang het voer werd aangeboden. Wij zagen dat de runderen hierdoor erg ver moeten reiken om bij het voer te kunnen. Er ontstaat dus meermaals per dag intensief contact tussen de nekken van de runderen en de in dit geval te lage voerbuis/schoftbuis.

Wij zagen (schoft) bulten, eeltvorming in de nekken en kale nekken bij onder andere de runderen voorzien van de werknummers [REDACTED]

Wij zagen dat de wijze van toediening van het voer meerdere dieren onnodig lijden of letsel toe bracht.

Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 2.4, zevende lid, van het Besluit houders van dieren.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 201903169.

Tijdens de controle in deze stal 2 zagen wij, toezichthouders op de voergang voor de hokken 2.5, 2.6 en 2.7 waarin 30 runderen werden gehouden een zwarte en natte prut liggen. Kennelijk was dit bedoeld als voer voor de runderen.

Deze natte prut bestond uit een mengsel van nat bruin en zwart verkleurd kuilvoer met stro en mogelijk klonten grond. Verder zagen wij grijze plekken in het aangetroffen stro, dat duidt op schimmel. Toen ik, toezichthouder [REDACTED] aan het "voer" rook bemerkte ik een zure mufte en een rotte geur. Wij wisten dat het "voer" niet meer geschikt was om aan runderen te vervoederen.

Aan de andere zijde van deze stal zagen wij dat in de hokken 2.1 tot en met 2.4, totaal 26 runderen werden gehouden.

Wij zagen dat er als voer voor de runderen in de voergang gehakselde mais was gevoerd.

Wij zagen dat deze mais op een aantal plaatsen grijsverkleuring vertoonde. Wij wisten dat dit duidt op schimmel in het voer. Wij zagen dat de meeste grijsverkleuring in de gehakselde mais voorkwam aan de zijkant van de voergang. Wij wisten dat de voerplaatsen in de stal langere tijd niet schoon gemaakt waren. [REDACTED] duidde ons, toezichthouders er op dat schimmel in het voer schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de runderen.

Wij, toezichthouders wisten gelet op onze bevindingen dat het aan de runderen aangeboden voer niet meer geschikt was om aan runderen te vervoederen.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Vervolgens bevonden wij, toezichthouders ons aan de achterzijde van de ligboxenstal (stal1).

Wij zagen dat op deze plaats vijf kalveriglo`s s waren geplaatst. Wij zagen dat in alle iglo`s kalveren waren gehuisvest. Wij zagen dat de kalveren qua ruimte enkel de beschikking hadden over de binnenzijde van de iglo. Er waren geen uitlopen aan de iglo`s bevestigd.

Wij zagen in de **eerste iglo** de kalveren voorzien van de oormerken met de werknummers [REDACTED] (geb. dat. 02-02-2021, 20-05-2020 en 01-03-2021).

Wij zagen dat de iglo was ingestrooid met schoon stro en de kalveren daardoor over een schone, droge en hygiënische ligplaats beschikten.

Wij zagen dat de kalveren niet beschikten over drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen.

Wij zagen in de **tweede iglo** de kalveren voorzien van de oormerken met de werknummers [REDACTED] en ongemarkt (geb. dat. 28-02-2021 en 28-02-2021).

Wij zagen dat de iglo was ingestrooid met schoon stro en de kalveren daardoor over een schone, droge en hygiënische ligplaats beschikten.

Wij zagen dat de kalveren niet beschikten over drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen.

Wij zagen in de **derde iglo** de kalveren voorzien van de oormerken met de werknummers [REDACTED] (geb. dat. 12-09-2020 en 12-09-2020).

Wij zagen dat de iglo was ingestrooid met stro. Wij zagen dat het stro nat en plakkerig was en vermengd met urine en mest. De kalveren beschikten daardoor niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Wij zagen dat de kalveren niet beschikten over drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen.

Wij zagen verder dat de kalveren met de rug tegen het dak van de iglo aan kwamen. [REDACTED] wees ons toezichthouders er op dat de druk van het dak letsel bij de kalveren kan veroorzaken.

Wij zagen dat de kalveren zich lastig konden draaien. Wij zagen dat de kalveren te groot waren om nog langer in de iglo te worden gehouden. Wij zagen dat de kalveren door de beperkte ruimte waarin zij werden gehouden werden beperkt in hun bewegingsvrijheid. Hierdoor worden de kalveren beperkt in hun fysiologische en ethologische behoeften.

Gelet op artikel 1.6 lid 2 wordt een dier voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Wij zagen in de **vierde iglo** de kalveren voorzien van de oormerken met de werknummers [REDACTED] (geb. dat. 01-10-2020 en 02-10-2020). Wij zagen dat de iglo was ingestrooid met stro. Wij zagen dat de kalveren nog net een schone- en droge ligplaats hadden. De iglo was opnieuw aan instrooien met schoon stro toe. Wij zagen dat de kalveren niet beschikten over drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Wij zagen dat ook deze kalveren (evenals de kalveren in iglo drie) groot waren ten opzichte van de ruimte die zij ter beschikking hadden. Deze beide kalveren waren nog net iets kleiner dan de kalveren in iglo drie. Zij hadden ook onvoldoende bewegingsruimte.

Tijdens de controle werden de kalveren vanuit de iglo`s drie en vier door overtreders [REDACTED] in stal twee geplaatst waardoor de geconstateerde omissies ten aanzien van de kalveren in de beide iglo`s werden opgelost.

Wij zagen in de **vijfde iglo** twee ongemerkte kalveren, nuka`s. Wij zagen dat de iglo was ingestrooid met stro. Ten aanzien van de huisvesting en verzorging van deze kalveren hebben wij geen omissies geconstateerd.

Gelet op het voorgaande hadden tien kalveren niet de beschikking/toegang tot voldoende drinkwater van passende kwaliteit.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Ligboxenstal (stal 1)

Wij, toezichhouders [REDACTED] zagen meerdere runderen gehouden in groepshokken met ligboxen in de ligboxenstal.

Jongvee linkzijdige ligboxenstal

Wij zagen circa 40 stuks (voornamelijk) jongvee gehouden in vijf hokken met ligboxen aan de linkzijdige van de ligboxenstal (gezien vanaf de ingang aan de noordoostkant van de stal).

Wij zagen zeven runderen in het voorste hok, twaalf runderen in het tweede hok, vijf runderen in het derde hok, twaalf runderen in het vierde hok en 4 runderen in het laatste hok.

Wij zagen dat de zeven runderen in de eerste hok (waarvan zes werknummers [REDACTED] geen toegang hadden tot voldoende drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Wij zagen geen drinkbakken in het hok waarin de runderen werden gehouden. Wij zagen wel een lege en met mest vervuilde badkuip in het hok staan. Kennelijk was de badkuip bedoeld als drinkwatervoorziening voor de runderen. Overtreder [REDACTED] heeft tijdens de controle deze badkuip voorzien van voldoende water waarvan de runderen konden drinken.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Ten aanzien van de negenentwintig runderen in de hokken twee, drie en vier hebben wij, toezichhouders geen omissies geconstateerd.

In het vijfde hok zagen wij toezichthouders de runderen voorzien van de merken met de werknummers [REDACTED]. Wij zagen dat het rund [REDACTED] de rechter achterpoot niet belastte tijdens het lopen en staan. Kennelijk en gelet op onze bevindingen was het belasten van de achterpoot pijnlijk. Verder zagen wij dat het rund een gekromde rug had. Wij wisten dat dit kan duiden op pijn. In het hok was eveneens het rund met werknummer [REDACTED] aanwezig. Wij zagen dat dit rund op een teen stond. Kennelijk was het belasten van de volledige klauw pijnlijk. [REDACTED] deelde ons, toezichthouders mede dat deze beide runderen door een dierenarts onderzocht en indien nodig behandeld moesten worden. Verder zagen wij op het voerpad van de stal (in het voer) het rund voorzien van de oormerken met de ID code [REDACTED] liggen. Wij zagen dat het rund, ook na aandringen van overtreder [REDACTED] niet ging opstaan. Ook zagen wij dat het rund hangende oren had. Wij, toezichthouders wisten dat dit een teken kan zijn dat het rund ziek was. Wij zagen dat het liggende rund niet ondergebracht was in een passend onderkomen, voorzien van droog strooisel.

Wij zagen dat hierdoor niet was voldaan aan artikel 2.4 lid 4 van het Besluit houders van dieren.

[REDACTED] deelde ons, toezichthouders mede dat dit rund door een dierenarts onderzocht en indien nodig behandeld moest worden. Wij toezichthouders hoorden [REDACTED] aan overtreder [REDACTED] vragen of hij voor dit rund al een dierenarts had geraadpleegd. Overtreder [REDACTED] deelde haar mede dat er voor het rund nog geen dierenarts was ingeschakeld (of woorden van gelijke strekking). Hierdoor wisten wij, toezichthouders dat er voor het rund geen/niet tijdig een dierenarts was geraadpleegd.

Gelet op artikel 2.4 lid 5 van het Besluit houders van dieren dient, wanneer de zorg, bedoeld in [artikel 1.7, aanhef en onderdeel c](#), geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001187.

Kalverstal

Vervolgens begaven wij, toezichthouders [REDACTED] en [REDACTED] ons naar de kalverstal die achteraan in de ligboxenstal aanwezig is. Toen de deur van het kalverhok geopend werd voelde de ruimte bedompt en warm aan. Wij zagen dat in twee hokken kalveren en in het derde hok een varken werd gehuisvest. Wij zagen dat in het meest linkse hok zes kalveren werden gehouden. Wij zagen dat deze kalveren geen drinkwater ter beschikking hadden en niet op andere wijze in behoefte aan water konden voldoen. Wel zagen wij dat aan de buitenzijde van het hok een kuip met water aanwezig was waar de kalveren niet bij konden. Toen toezichthouder [REDACTED] de waterkuip dichterbij de kalveren schoof zagen wij dat de zes kalveren direct gulzig begonnen te drinken. Kennelijk en gelet op onze bevindingen waren de kalveren dorstig.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft

tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

In het hok links achterin de stal was een varken gehuisvest. Wij zagen dat het varken mager was en de flanken ingevallen waren. Wij zagen hierdoor op de rug van het dier duidelijk de ruggenwervels. Wij zagen dat de voedingsconditie van het varken slecht was. Wij zagen dat het varken een verdikte rechter onderpoot had die volgens [REDACTED] mogelijk ontstoken was. Wij zagen dat het varken ruw in het haar stak.

Verder hoorde ik, toezichthouder [REDACTED] het varken knarsetanden. Ik wist dat dit duidt op pijn bij het dier.

[REDACTED] deelde ons, toezichthouders mede dat dit varken door een dierenarts onderzocht en indien nodig behandeld moest worden.

Wij toezichthouders hoorden [REDACTED] aan overtreder [REDACTED] vragen of hij voor dit varken al een dierenarts had geraadpleegd.

Overtreder [REDACTED] deelde haar mede dat er voor het varken nog geen dierenarts was ingeschakeld (of woorden van gelijke strekking).

Hierdoor wisten wij, toezichthouders dat er voor het varken geen/niet tijdig een dierenarts was geraadpleegd.

Gelet op artikel 2.4 lid 5 van het Besluit houders van dieren dient, wanneer de zorg, bedoeld in [artikel 1.7, aanhef en onderdeel c](#), geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001187.

Wij, toezichthouders [REDACTED] zagen dat in het derde, grootste hok van de stal elf kalveren werden gehouden.

Wij zagen dat tussen de kalveren een pasgeboren kalf (nuka) aanwezig was. Wij zagen dat de navel van het kalf nog slap was en niet ingedroogd. Wij wisten dat een open navel een porte d'entrée is waardoor gemakkelijk infecties, onder andere navelontstekingen, kunnen ontstaan bij het kalf. Wij wisten dat het kalf niet op juiste wijze was gehuisvest tussen de andere (oudere) kalveren.

Gelet op onze bevindingen werd dit kalf niet onder voldoende hygiënische omstandigheden gehuisvest waardoor tevens het welzijn en de gezondheid van het kalf wordt benadeeld.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

In het hok waren verder verschillende kalveren aanwezig met kale plekken en (beginnende) eeltvorming in de nekken. Wij zagen dat de kalveren met de nekken tegen de voerbuis aan de voorzijde van het hok aankwamen tijdens ons verblijf in de stal. Kennelijk en gelet op onze bevindingen is de voerbuis van het hok te laag waardoor de kalveren tijdens het eten tegen de voerbuis aan stoten en schuren. Het betrof in dit geval onder andere de kalveren voorzien van de oormerken met de werknummers, [REDACTED]

Wij zagen dat de wijze van toediening van het voer meerdere dieren onnodig lijden of letsel toe bracht.

Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 2.4, zevende lid, van het Besluit houders van dieren.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 201903169.

Wij, toezichthouders zagen dat de elf kalveren in dit hok niet de beschikking hadden over drinkwater en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Wij zagen wel dat er een drinkbakje (klepelbak) in het hok aanwezig was. Wij zagen dat het drinkbakje vol zat met opgedroogde mest en stroresten. Kennelijk was het drinkbakje al langere tijd niet in gebruik.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Afkalfstal

Vervolgens begaven wij, toezichthouders [REDACTED] en [REDACTED] ons naar de afkalfstal die in de ligboxenstal aanwezig is.

Wij, toezichthouders zagen dat er zich drie aangebonden runderen in deze stal bevonden. Wij zagen dat op de grond en op de roosters achter de runderen veel mest lag. Wij zagen dat de bodem van de stal waar de runderen stonden aangebonden was ingestrooid met zaagsel en dat de runderen over een schone, droge en voldoende hygiënische ligplaats beschikten. Wij zagen dat er voor de runderen drinkbakjes (klepelbakjes) aanwezig waren tegen de muur, tegenover de runderen. Toen [REDACTED] op een klepel van een drinkbakje duwde bemerkte zij dat de waterdruk op de drinkbak minimaal was. Er stroomde nauwelijks, enkel druppelsgewijs, water in de drinkbak. Gelet op het feit dat een volwassen rund +/- 50 liter water per dag drinkt wordt het drinken van de runderen door de lage waterdruk bemoeilijkt en kunnen zij ook onvoldoende drinken. Toen ik, toezichthouder [REDACTED] op één van de klepels drukte bemerkte ook ik dat er nauwelijks/geen water in de drinkbak liep. Wij zagen dat de runderen ook niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Ook was de drinkbak bij het meest linkse rund vervuild met mest en-oude voerresten. Hierdoor beschikte het rund ook niet over voldoende drinkwater van passende kwaliteit.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Hierna begaven wij, toezichthouders [REDACTED] ons opnieuw naar de voergang van de ligboxenstal.

Op woensdag 24 maart 2021 omstreeks 11.15 uur ontmoetten wij hier een man de ons bekende [REDACTED] hierna overtreder [REDACTED]. Wij hebben ons aan hem gelegitimeerd als toezichthouders van de NVWA, en hebben hem het doel van onze komst medegedeeld. Vervolgens hebben wij overtreder [REDACTED] onze bevindingen ten aanzien van het varken medegedeeld en hebben hem (met klem) verzocht direct een praktiserend dierenarts in te schakelen ten behoeve van medische behandeling van het varken en runderen. Hierna hebben wij onze inspectie vervolgd.

Wij, toezichhouders [REDACTED] zagen in de voergoot bij de hokken aan de linkerzijde en bij de (voormalige melkgevende) runderen aan de rechterzijde van de stal oude voerresten liggen.

Toen toezichthouder [REDACTED] op een aantal plaatsen in de voergoot het voer opzij schoof zagen wij dat het "voer", op plaatsen grijsverkleuring had wat duidt op schimmelvorming. Wij zagen op een aantal plaatsen dat het voer nat, plakkerig en oud was. Wij zagen dat er nieuw voer over het oude voer was heen gestort. Wij wisten uit ervaring dat het oude en het nieuwe voer hierdoor ongeschikt worden om aan runderen te vervoederen omdat het voer zich vermengd met elkaar als de runderen met de bek langs het voer gaan.

Ook zagen wij dat op een aantal plaatsen bruinverkleurd (kuil)voer aan de runderen werd aangeboden dat erg grof was van structuur. Wij zagen dat in het voer klonten grond en hout, takjes aanwezig waren. Toen ik, toezichthouder De Klerk aan het voer rook, rook ik een muffe lucht. Dit slechte kuilvoer zagen wij later tijdens de controle ook bij de voerkuilen liggen op het erf.

Gelet op het voorgaande wisten wij dat het aan de runderen aangeboden voer in de stal niet voldoende gezond en geschikt was om aan runderen te vervoederen. Wij wisten dat dit het welzijn en de gezondheid van de runderen kan benadelen indien zij van het aangeboden voer eten.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voer krijgt toegediend op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van het dier.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Vervolgens hebben toezichthouder [REDACTED] de drieënzestig runderen en twee stieren aan de rechterzijde van de stal gecontroleerd (gezien vanaf de ingang aan de noordoostkant van de stal).

Tijdens de controle in de stal werd duidelijk dat een aantal van de aanwezige runderen last hadden van meer of minder ernstige kreupelheden aan de voor- en/of achterpoten.

Wij zagen dat de hieronder genoemde runderen één of meerdere poten niet of nauwelijks belastten tijdens het lopen en staan. Wij zagen dat de hieronder genoemde runderen moeizaam uit de ligboxen konden opstaan en/of zich moeizaam voortbewogen. Kennelijk was lopen en staan pijnlijk bij deze dieren. Het betrof de runderen voorzien van de merken met de werknummers:

[REDACTED] Links achter kreupel	[REDACTED], Links achter kreupel	[REDACTED] rechts achter kreupel	[REDACTED] Links voor kreupel
[REDACTED] 0 klauw lang, niet tijdig bekapt	[REDACTED] Links achter kreupel	[REDACTED] Links voor kreupel	[REDACTED] Rechts achter kreupel
[REDACTED] Links achter kreupel	[REDACTED] Links achter kreupel	[REDACTED] Mager, Links achter kreupel	[REDACTED] Links voor kreupel
[REDACTED] Links voor kreupel	[REDACTED] Links achter kreupel	[REDACTED] Rechts achter kreupel	[REDACTED] Links en rechts achter kreupel
[REDACTED] Links achter kreupel			

Wij toezichthouders hoorden [REDACTED] aan overtreder [REDACTED] vragen of hij voor deze runderen al een dierenarts had geraadpleegd. Zij deelde overtreder [REDACTED] mede dat de runderen door een praktiserend dierenarts onderzocht en indien nodig (in samenwerking met een klauwbekapper) behandeld dienden te worden.

Overtreder [REDACTED] deelde haar mede dat er voor de runderen recent nog geen dierenarts was ingeschakeld (of woorden van gelijke strekking).

Hierdoor wisten wij, toezichthouders dat er voor de runderen geen/niet tijdig een dierenarts was geraadpleegd.

Gelet op artikel 2.4 lid 5 van het Besluit houders van dieren dient, wanneer de zorg, bedoeld in [artikel 1.7, aanhef en onderdeel c](#), geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001187.

Later tijdens de controle deelden overtreders [REDACTED] [REDACTED] mede dat de runderen al bekapt hadden moeten worden. Zij gaven aan dat er een probleem was met de klauwbekapper. De klauwbekapper zou zichzelf verwond hebben en zou niet in staat zijn te werken. Een andere klauwbekapper zou direct niet te vinden zijn.

Tenslotte zag ik, toezichthouder [REDACTED] dat in het stalgedeelte bij deze runderen een omgevallen hek op de voergang lag. Ik zag dat het hek nog met twee strotouwtjes vastgebonden was aan de ligboxafscheidings. Ik zag dat een koe reeds over het omgevallen hek was gestapt om de achterliggende ligbox in te kunnen gaan. Ik, toezichthouder [REDACTED] zag dat de runderen met de poten tussen de spijlen van het hek terecht konden komen. Ik wist dat zij zich hierdoor kunnen bezeren en/of verwonden.

Ik, toezichthouder [REDACTED] zag dat behuizingen, waaronder begrepen de vloer, waarin een dier verbleef en inrichtingen voor de beschutting voor een dier op zodanige wijze waren ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren letsel of pijn werd veroorzaakt en dat het scherpe randen of uitsteeksels bevatte waaraan het dier zich kon verwonden.

Hieruit bleek ons dat er werd gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 1.8, lid 2, van het Besluit houders van dieren.

Er werd niet voldaan aan maatregel 3 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Wij, toezichthouders [REDACTED] en [REDACTED] hebben onze controle vervolgd op het erf van het bedrijf en de omringende weilanden.

Geitenhok

Wij, toezichthouders [REDACTED] zagen negen volwassen schapen en één geitenbok werden gehouden in een hokje onder een afdak achter op het erf. Wij zagen dat het hok schoon en droog was en de dieren beschikten over schoon drinkwater en voer. Wij zagen geen afwijkingen betreffende het welzijn van deze schapen en bok.

Wij, toezichthouders [REDACTED] zagen dat op weiland twee, drie paarden werden gehouden. Wij hebben ten aanzien van het houden en de verzorging bij deze paarden geen omissies geconstateerd.

Weiland

Toen wij, toezichthouders over het pad naar de wei liepen achter de paarden zagen wij dat in die wei, drie runderen werden gehouden. Wij zagen dat de runderen vrije toegang hadden tot het pad naast wei twee en tot weiland één. Wij zagen dat op het pad en in de weides machines staan met hieraan scherpe en uitstekende delen, waaronder een ploeg een eg en een combine met hieraan scherpe randen. Wij zagen omgevallen weipalen liggen met hieraan los en omhoog gekruld prikkeldraad waar de runderen in verstrikt kunnen raken. Wij zagen afdekplastic in de wei liggen dat schadelijk is als de runderen er van vreten. Wij zagen dat het pad naar de weilanden verhard was met betonroosters. Wij zagen dat van de betonroosters stukken waren afgebroken. Wij zagen dat de betonroosters hierdoor op verschillende plaatsen scherpe randen hadden. Wij zagen dat tussen de afzonderlijke betonroosters spleten zaten waar de runderen met de klauwen tussen kunnen geraken waardoor zij zicht kunnen bezeren en /of verwonden.

Wij, toezichthouders zagen dat drie runderen die op een weiland werden gehouden, niet werden beschermd tegen gezondheidsrisico's.

Gelet op artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren, wordt een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Er werd niet voldaan aan maatregel 4 van het Besluit met zaaknummer: 201900459.

Controle stal drie en vier (schapen).

Wij, toezichthouders [REDACTED] hebben onze controle vervolgd bij stal drie en vier.

Wij, toezichthouders zagen dat in stal vier enkel in één hok twee schapen werden gehouden. Wij zagen dat de schapen water, voer en een schone en droge ligplaats ter beschikking hadden. Wij hebben bij deze twee schapen geen omissies geconstateerd.

Wij zagen dat in de tegenoverliggende stal 3, in de verschillende afdelingen schapen met bijbehorende lammeren werden gehouden. Wij zagen in de afdelingen groepshokken waar meerdere schapen en lammeren op stro bij elkaar werden gehouden. Wij zagen ook in zogenaamde eenlinghokken, individueel op stro gehouden schapen met bijbehorende lammeren.

Wij zagen in afdeling één totaal twee groepshokken en twaalf eenlingboxen. Ten aanzien van de groepshokken hebben wij, toezichthouders geen omissies geconstateerd. Bij de eenlingboxen zagen wij dat in twee hokken geen drinkwater aanwezig was. En de dieren niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Wij zagen dat van twee hokken de bodem van het hok nat was en vervuild was met mest en urine. De schapen en lammeren in de hokken beschikten niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Wij zagen in de loopgang tussen afdeling één en twee, twee hokken staan met hierin zogenaamde leblammeren (Lammeren die het moederdier kwijt/verloren zijn).

Wij, toezichthouders zagen dat van één hok de bodem van het hok nat was en vervuild was met mest en urine. De twee leblammeren in de hokken beschikten niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Wij zagen in afdeling twee totaal twee groepshokken en zes eenlingboxen.

Ten aanzien van de groepshokken hebben wij, toezichthouders geen omissies geconstateerd. Bij de eenlingboxen zagen wij dat in één hok het water vervuild was met mest. Wij zagen dat van één de bodem van het hok nat was en vervuild was met mest en urine. Het schaap en de twee lammeren in het hok beschikten niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Wij zagen in afdeling drie twee groepshokken en vier eenlingboxen.

Ten aanzien van de groepshokken hebben wij, toezichthouders geen omissies geconstateerd. Bij de eenlingboxen zagen wij dat in twee hokken het water vervuild was met mest en in twee hokken geen water aanwezig was. Vier schapen en zeven lammeren beschikten niet over drinkwater van passende kwaliteit.

Wij zagen in afdeling vier twee groepshokken, zeven eenlingboxen en één hok met hierin vijf leblammeren. Wij zagen dat in een groepshok waarin negen schapen en twee lammeren werden gehouden geen drinkwater aanwezig was. Bij de eenlingboxen zagen wij dat in drie hokken geen drinkwater aanwezig was. Drie schapen en vijf lammeren beschikten niet over drinkwater van passende kwaliteit.

Verder was de bodem van één eenling box nat en vervuild met mest en urine. Één schaap en een lam beschikten niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Gelet op het voorgaande beschikten vier volwassen schapen en acht lammeren niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Gelet op het voorgaande beschikten achttien volwassen schapen en negentien lammeren niet over voldoende drinkwater en/of drinkwater van passende kwaliteit. De volwassen schapen konden niet op andere wijze in hun behoefte aan water voldoen. (Opm. tav. Lammeren: Het betreft hierbij zeer jonge lammeren die nog bij het moederdier kunnen drinken. Deze dieren kunnen op andere wijze in hun behoefte aan water voldoen).

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Op het erf tussen stal drie en vier zagen wij, toezichthouders twee vee karren staan. Wij zagen dat de beide vee karren ingestrooid waren met stro. Wij zagen

een veewagen waarop vier schapen werden gehouden. Ten aanzien van de schapen zijn geen omissies geconstateerd.

Wij zagen een veewagen met hierop drie schapen en vijf lammeren.

Wij zagen dat het water dat kennelijk wel op de wagen aanwezig was, omgevallen was.

Gelet op het voorgaande beschikten achttien volwassen schapen niet over voldoende drinkwater en/of drinkwater van passende kwaliteit. De volwassen schapen konden niet op andere wijze in hun behoefte aan water voldoen.

Controle weilanden

Wij, toezichthouders [REDACTED] bevonden ons op weiland drie.

Wij zagen op het weiland twee grote iglo's staan. Wij zagen dat in de iglo's respectievelijk vier en zes geit lammeren werden gehouden.

Wij zagen dat de geiten geen water ter beschikking hadden en niet op andere wijze in hun behoefte aan water konden voldoen. Wij zagen dat de beide iglo's waren opgestrooid met stro. Wij zagen dat het stro van de iglo waarin zes verbleven nat en plakkerig was. Wij zagen dat het natte stro de gehele bodem van het hok bedekte. Wij zagen dat de zes geiten niet over een schone, droge en hygiënische ligplaats beschikten.

Gelet op artikel 1.7 onder f van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid water van passende kwaliteit of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen.

Gelet op artikel 1.7 onder d van het Besluit houders van dieren dient degene die een dier houdt, er zorg voor te dragen dat een dier een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden.

Er werd niet voldaan aan maatregel 2 van het Besluit met zaaknummer: 202001242.

Verder hebben wij, toezichthouders [REDACTED] op weilanden gelegen aan de Veldjensweg en de kruising [REDACTED] een aantal geiten en schapen gecontroleerd.

[REDACTED] :

Wij zagen in een weiland een (zee)container staan die aan twee zijden open was.

Wij zagen dat in de container zes schapen en negen lammeren werden gehouden.

Wij zagen dat op een weilanden aan de [REDACTED] twee schapen en 1 lam werden gehouden. Wij zagen dat op een weiland aan de Veldjensweg, kruising [REDACTED] vijf schapen werden gehouden. Wij hebben ten aanzien van

bovengenoemde schapen en lammeren geen omissies geconstateerd.

Wij zagen dat op een weiland in een hok op een weiland aan de Veldjensweg drie geiten en vijf lammeren werden gehouden.

Wij hebben ten aanzien van het houden en de verzorging van bovengenoemde schapen en geiten geen omissies geconstateerd.

Wij zagen dat op een weiland gelegen aan de [REDACTED] elf schapen en veertien lammeren werden gehouden. Wij zagen dat op het weiland waarop de schapen en lammeren werden gehouden een bouwhek plat lag. Wij zag dat de schapen en lammeren met de poten tussen de mazen van het hekwerk terecht konden komen. Zij kunnen zich hierdoor bezeren en/of verwonden.

Wij, toezichhouders zagen dat de elf schapen en veertien lammeren die op een weiland werden gehouden, niet werden beschermd tegen gezondheidsrisico's.

Gelet op artikel 1.6 lid 3 van het Besluit houders van dieren, wordt een dier, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.

Er werd niet voldaan aan maatregel 4 van het Besluit met zaaknummer: 201900459.

Contact dierenarts

heeft tijdens de controle telefonisch contact gehad met en van de dierenartsenpraktijk . Nadat praktiserend dierenarts haar bevindingen ten aanzien van onder andere het varken aan hem kenbaar had gemaakt deelde hij mede ter plaatse te zullen komen. Omstreeks 13.30 uur arriveerde praktiserend dierenarts . Door hem werd na onderzoek het zieke varken geëuthanaseerd. Daarnaast werd een aantal runderen ter plekke door de dierenarts behandeld.

Later op 29 maart 2021 ontvingen wij, toezichhouders via en praktiserend dierenarts , namens dierenartsenpraktijk het verplichte bedrijfsbehandelplan en het gezondheidsplan van (UBN dat in samenwerking met praktiserend dierenarts en overtreders werd opgesteld.

In het actuele bedrijfsgezondheidsplan dat één jaar geldig is en werd opgesteld op 25 september 2020 lazen wij, toezichhouders onder andere het volgende:

"Bij klauwproblemen en pootaandoeningen altijd overleggen met dierenarts om het dier correct te behandelen en een juiste diagnose te stellen".

Tijdens de controle werd duidelijk dat er op het bedrijf verschillende runderen aanwezig zijn met pootproblemen. Voor de behandeling van deze dieren werd niet recent een dierenarts geraadpleegd en/of ingeschakeld.

"Looplijnen tussen de verschillende diersoorten strikt gescheiden houden".

Wij, toezichhouders zagen dat verschillende diersoorten apart in verschillende hokken worden gehouden. Looplijnen strikt gescheiden houden is hierdoor niet mogelijk.

"Nuchtere kalveren worden in eenling boxen gehouden tot ze twee weken oud zijn".

Tijdens de controle zijn kalveren/een rund in eenlingboxen/ iglo's aangetroffen met een geboortedatum van mei 2020! Tijdens de controle werd duidelijk dat een nuchter kalf, geboren 's nachts voorafgaand aan de controle werd gehouden tussen andere, ouder kalveren.

"Restvoer wordt dagelijks verwijderd".

"Dieren twee maal per dag blijven voeren, voldoende voer van goede kwaliteit geven".

Wij, toezichthouders zagen in de verschillende stallen in de voergoten voor de runderen bulten en restanten met oud, beschimmeld en rot voer liggen. Wij zagen dat de voergoten langere tijd niet gereinigd waren.

Gelet op hetgeen wij, toezichthouders [REDACTED] tijdens de controle hadden geconstateerd wisten wij dat er niet overeenkomstig het verplichte bedrijfsbehandelplan werd gehandeld.

Er zijn ons, toezichthouders geen diergeneeskundige redenen bekend geworden waarom er door overtreders [REDACTED] van het bedrijfsgezondheidsplan wordt afgeweken.

Gelet op artikel 1.28 lid 2 van het Besluit houders van dieren handelt een houder overeenkomstig het bedrijfsgezondheidsplan en het bedrijfsbehandelplan dat in overleg met hem is opgesteld, tenzij een diergeneeskundige noodzaak vereist dat hiervan wordt afgeweken.

Bijlage 4: Het gezondheidsplan en bedrijfsbehandelplan van [REDACTED] ia als bijlage 4 aan het RVB toegevoegd.

Visitebrief dierenarts:

Via [REDACTED] ontvingen wij, toezichthouders de visitebrieven van praktiserend dierenarts [REDACTED] die toezien op de runderen met als data 24 maart 2021 en 26 maart 2021.

Wij, toezichthouders lazen in de visitebrief van 24 maart 2021 onder andere:

Anamnese

Bedrijfsbezoek

22 dieren lopen moeilijk, dubbele zool, stinkpoten en mortellaro

3 dieren 8930, 7961 en 7964 hebben infectie van klauwen en klauwgebied

Behandeld met 50ml alamycine Ia en 20 ml meloxidyl

Moeten uit koppel worden gehaald en in strohok worden gehuisvest.

Vrijdag controle en opnieuw behandelen door dierenarts

voor preventie van klauwproblemen

1: goede hygiene: roosters elke dag schoonmaken, en boxen 2 keer per dag schoon maken

2: ganse koppel minimaal 2 maal per jaar bekappen

3: dieren met infecties, behandelen met antibiotica en ontstekingsdremmers

Overleg met dierenartsn

Pas geboren kalf in 1-ling box of iglo huisvesten

Niet in groep met grotere en oudere kalveren

Vaars, 8927, zwaar gekalfd kan nog niet op behandeld met meloxidyl

Vrijdag controleren

Aan de hand van de visite brief van dierenarts [REDACTED] van 24 maart 2021 werd duidelijk dat het inschakelen van een praktiserend dierenarts en de medische behandeling van dieren noodzakelijk was geweest.

Via [redacted] ontvingen wij, toezichthouders de visitebrieven van praktiserend dierenarts [redacted] die toezien op de euthanasie van een varken. Wij, toezichthouders lazen in de visitebrief van 24 maart 2021 onder andere:

Anamnese

Aanvulling verslag euthanasie zeug

Zeug ligt in laterale decubitus en is in shock.
Het tarsaalgewricht aan de rechter achterpoot is sterk ontstoken.
Deze ontsteking is niet behandeld waardoor er nu ook septicaemie aanwezig is
Omwille van de septicaemie is het dier nu in shock.
Prognose is zeer gereserveerd en de kans op herstel is minimaal
Daarom is er besloten om het dier te euthanaseren

Naam arts: [redacted]

Aan de hand van de visite brief van dierenarts [redacted] van 24 maart 2021 werd duidelijk dat het inschakelen van een praktiserend dierenarts en de medische behandeling van een varken (in dit geval euthanasie van het dier) noodzakelijk was geweest.

Tevens kregen wij toezichthouders inzage in het overzicht logboek jongvee, kalveren en rundvee van [redacted]. Aan de hand van de logboeken werd duidelijk dat de laatste visites op het bedrijf door een praktiserend dierenarts hebben plaatsgevonden voor het jongvee en kalveren op 16 januari 2020 en voor het volwassen rundvee op 06 november 2020. Hierdoor wisten wij dat er recent geen praktiserend dierenarts was ingeschakeld ten behoeve van de behandeling van runderen.

Hierdoor wisten wij, toezichthouders dat er voor de runderen en het varken geen/niet tijdig een dierenarts was geraadpleegd.

Gelet op artikel 2.4 lid 5 van het Besluit houders van dieren dient, wanneer de zorg, bedoeld in [artikel 1.7, aanhef en onderdeel c](#), geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.

Er werd niet voldaan aan maatregel 1 van het Besluit met zaaknummer: 202001187.